

Goytisolo resumeix un segle

Goy P/0084 (1)

JORDI LLAVINA

TRADUCCIÓ

en funció de l'edat dels poemes recollits.

ELS PRIMERS

L'antologia del gran dels Goytisolo constitueix una excel·lent aproximació a una part considerable de la poesia catalana d'aquest segle per a tot el món de parla castellana. Un volum de quasi sis-centes pàgines que aplega el gruix del que el poeta i traductor ha qualificat, amb una rotunditat absolutament discutible, com la poesia en català d'aquest segle que quedaria.

Vetuitià poetes catalanes parà el *siglo XXI* consta d'un prefaci lleuger que pretén emmarcar el període de l'antologia i desfer alguns dels prejudicis més divulgats sobre la llengua i la cultura catalanes. L'obra —per ventura, bilingüe, i inusualment rigorosa pel que fa a la correcció dels textos originals— es divideix en quatre parts,

MICHEL ANGEL MELL

José Agustín GOYTISOLO

les traduccions de Goytisolo, perfectament neutres, per altra banda, tot i que fetes amb una remarcable cura rítmica. Cada portadella amb el nom del poeta traduït conté a sota una breu nota biogràfica i, al costat, una plana amb la corresponent bibliografia poètica: per cert, en la de

J.V. Foix es prescindeix dels dos primers títols (*Gertrudis* i *KRTU*), potser perquè l'antòleg no els atribueix carta de naturalesa poètica. Tot i això, les versions foixianes comencen amb el sonet inicial de *KRTU*. Curiosa paradoxa. A part d'això, con-

fesso que m'ha desconcertat l'elecció dels poemes carnerians, que diria que pot oferir una imatge més aviat poc representativa de l'obra del príncep. No hi ha lapsus o imprecisions de traducció: com a molt, aquell "que l'empedrat recolza" del poema *Nadal*, de Salvat-Papasseit, que queda que *el empedrado realza*. La resta, d'una gran rectitud i literalitat.

En aquesta primera part hi trobo a faltar el poeta que, pel meu gust, ha dominat amb més perfecció la llengua catalana aquest segle: Sagarra. Entenc que sigui un personatge poc amable per a alguns; un poeta poc exquisit, per a d'altres. Però lingüísticament és, sense discussió, un dels més dotats, si no el que més. Goytisolo en parla —com també de Guerau de Liost, Folguera, López-Picó i Garcés— en el breu resum que encapçala cada part. En qualsevol cas, el gust selectiu és el del poeta castellà, i això és incontrovertible (un servidor va tenir, fa

► ► ►

►►► uns anys, el descencert de publicar una antologia amb el que aleshores eren els seus poemes catalans preferits: doncs bé, al cap del temps només salvaria, entre els antologats, dos noms -Comadira i Parcedrisas- i prescindiria gairebé íntegrament de tots els altres). Si que se m'acut, en canvi, un retrat més objectiu: no entenc per què s'ha escollit un nombre idèntic de poemes per a cada poeta, quinze. La impressió que rebrà el lector és que Manent és homologable -quant a importància, quant a repercussió o influència posteriors- a Carner o Foix, o, encara pitjor, que Rovira o Susanna són equiparables a Vinyoli. Ferrater o Estellés, Diuguem-ho, com Ferrater, a l'inrevés; per a una eventual antologia de poesia castellana, Luis Alberto de Cuenca o Andrés Trapiello no poden estar representats -perdó: penso jo que no haurien d'estar representats- amb el mateix nombre de poemes que Cernuda o Salinas, posem per cas.

ELS DE LA GUERRA

La segona part comprèn els següents poetes: Pere Quart, Rosselló-Pòrcel, Espriu, Vinyoli

i Ferrater; la generació més fonamentalment ferida per la guerra. En la nota introductòria, Goytisolo parla dels absents més notoris (una banqueta de luxe): Torres, Teixidor, Palau i Fabre, Brossa i Sarsanedas. Pel que fa a Rosselló-Pòrcel, una de verda i una de madura. La segona és haver-lo tingut present d'una manera predominant en aquesta obra: la verda, haver donat un sintagma equivocat, precisament en un dels versos del seu poema més cèlebre, *A Mallorca, durant la guerra civil*. La carena clara d'on ve la pluja blava ha quedat minimitzada, tant en català com en castellà, tant en cursiva com en rodona, en una inintel·ligible *cadena clara*.

En aquesta secció s'hi troba la poesia clarivident de Vinyoli -que s'aguantava força bé en la traducció, i fins recorda una mica la poesia de Barral- i la més innovadora de Ferrater, de dicció tan afiada dels seus companys de generació barcelonina i, en especial, a la del seu amic Gil de Biedma. Espriu, en castellà, conserva prou bé la seva contundència original. De Pere Quart s'ha glossat molt més la vena tràgica, esqueixada, que no pas la cínica. La tria vinyoliana és encertada, tot i que

una antologia sempre serà un format massa estret per contenir el seu esperit creador. Ferrater és dels que en castellà sonen més bé.

ELS ÚLTIMS

La tercera part recull aquests poetes: Estellés, Bonet, Samper, Margarit i Pessarrodona. Per edat, aquests dos últims potser arribarien a escaure en aquest replà, però no pas per grup o generació, que caldria allistar-los amb els poetes de la quarta part. El gran descarat és Martí i Pol, i no s'entén gaire per què (en la vasta producció del de Roda sempre hi ha algun llibre, alguna línia formal, que acostuma a agra-dar). Segui com sigui, es tracta de l'absència més significativa del llibre. Per contra, el gran guany d'aquesta antologia és haver-hi inclòs Samper. Discrepo amb Goytisolo (discrepància, com s'ha insinuat ja, perfectament il·legítima, perquè concerneix el gust de cadascú) pel que fa a la selecció de composicions d'Estellés: llibres tan importants com *L'Hotel París* o *Llibre de meravelles* no hi estan representats. Tampoc els destaca la bibliografia de l'autor, que inclou, per contra, algunes obres me-

nors del de Burjassot. Blai Bonet deu haver estat dels més enreversats de traduir, per mor del seu ideològic poètic i de la bella variant lingüística balearica emprada (a la qual, val a dir-ho, s'ha escamotejat un rellevant som: "Jo som el vostre ca que bava" del poema *Déu company*, en favor de la forma equivalent per a l'estàndard central). De Pessarrodona es diu que "manifesta un *equilibrio forma-fondo* casi *anglosajón*"; francament, em costa d'apreciar-lo, aquest equilibri. Margarit resisteix molt bé la traducció: de més a més, l'antòleg ha tingut la sensibilitat d'incloure aquí dos poemes indispensables de l'autor: *Primer amor* i, sobretot, *L'oració*.

La quarta part presenta Comadira, Parcerisas, Gimferret, Rovira, Marçal i Susanna. Malauradament, la tria s'atura aquí, i no recull noms importants com, a cavall entre els poetes de la tercera part i els d'aquesta, Bauçà, o, ja plenament en el període d'aquesta, els de Puigverd, Planel·la o Andreu Vidal. El més destacable d'aquestes darreres pàgines és la selecció, molt representativa, dels poemes dels dos primers antologats. En canvi, és una llàstima -i

ara parlo pel conjunt de l'obra- que no s'hagin donat les referències bibliogràfiques dels poemes col·leccionats en el llibre, oblit que es podria mirar d'esmenar en edicions successives.

Si el temps i les condicions polítiques haguessin confirmat la convicció unànime (que tot habitant de l'Estat hauria de dominar les quatre llengües que s'hi parlen), llavors aquest tipus d'obres no passarien de ser inventaris anotats més aviat circumstancials. Malauradament, però, el desig del pensador basc és allunyat com una utopia de la realitat, amb la qual cosa antologies com aquesta adquireixen un significat molt més crucial: el de donar a conèixer al sord exterior els gestos d'una cultura petita, però vital i industriosa, diguem-ho així. La gran sort per a la poesia catalana d'aquest segle és que qui ha emprès i realitzat el compendi dels seus autors més notables ha estat, justament, un il·lustre coneixedor de la matèria com José Agustín Goytisolo, que l'ha publicat dins aquelles tapes de color de paper d'estrassa que han guardat, també de sempre, la seva pròpia producció.